

Nyordslistan 2.0

Språkbruk i Sverige och Norden. Några svenska dialekter. De nordiska grannspråken. De nationella minoritetsspråken i Sverige - Svenska/Svenska som andraspråk, Årskurs 4-6

Syfte

Det är ganska sällan som femton- och sextonåringar funderar kring orden i vårt språk och att orden faktiskt är en spegel av det samhälle som vi lever i. Har du inte tidigare använt dig av nyordslistan är det förmodligen dags att göra det.

Läraren reflekterar

Det är sällan så lite kan skapa så mycket engagemang, ett genuint intresse och hjärtliga skratt. Speciellt när klassen enas om att fröken måste illustrera ordet flossa som är ett av 2018 års nyord. Vi konstaterade snabbt att det krävs träning!

Metod

Precis som ord är viktiga är pennor det och på något sätt kan de ju också tyckas höra ihop. Årets nyord, eller ett urval av dem, klistrades således upp på ett antal blyertspennor. Pennor som sedan delades ut till eleverna med uppmaningen att försöka lista ut vad ordet på pennan betydde, varifrån det kommer, varför det tagit sig in i det svenska språket och inom vilket område det används. Någon som vet direkt, någon ivrigt visar och samtalar kring sina ord och ytterligare några som fundersamt skakar på huvudet innan de tar hjälp av någon annan i klassrummet. När sorlet lagt sig får var och en av eleverna läsa sitt ord och berätta sina tankar kring det samtidigt som klasskompisar ivrigt viftar med händerna för att också få dela med sig av sina antaganden. Och det härliga är att det inte enbart är nyorden som diskuteras utan även andra ord och deras betydelse, liksom företeelserna som fått orden att dyka upp i vårt språk och samhälle. Lektionen avslutas med att eleverna i grupper får ta reda på den faktiska betydelsen av sina nyord och också gör ett försök att hitta autentiska exempel på hur och var de används.

För att ytterligare befästa nyorden blir nästa uppdrag att skapa dikter och bilda dem. Har jag tur kommer eleverna också ha koll på associationsdikter, orddikter och femradingar liksom ord som metafor, anafor och allitteration efter nästa lektion, som du kan läsa om i mitt kommande inlägg [Nyordspoesi](#)

Exempel på diskussionsfrågor i klassrummet

- Vad tror du att orden betyder?
- Vilka ord använder du/ni?
- Vilka ord tror du/ni används mest?
- Vilka ord gillar respektive ogillar ni?
- Vilket ord känns mest aktuellt för året som gått?
- Långt ifrån alla ord överlever – vad tror ni om förra årets nyords chanser att överleva? Vilka kommer inte att användas i framtiden?

Läs mer om nyord

[Institutet för språk och folkminnen](#)

[Nyord](#)

[Här är nyordslistan 2018 – 32 nya ord](#)

[Mikrootrohet och incel – här är nyorden](#)

[Nyordslistor – Ord som speglar vår tid](#)

Lgr22 Syfte

Utveckla förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.

Förmåga att anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.

Centralt innehåll*

Språkbruk och språkförändring genom tiderna, till exempel vilka språk som påverkat svenskan historiskt och i nutid.

Kunskapskrav*

Eleven för utifrån givna exempel **välutvecklade** resonemang om några aspekter av språk och språkbruk i Sverige och Norden.

* årskurs 7-9